

50 χρόνια από τον αφελληνισμό Ίμβρου και Τενέδου

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Άγρια: Το μόνο ελληνικό σήμερα χωριό

Η οδύσσεια των Ελλήνων της Ίμβρου και της Τενέδου άρχισε τον Μάιο του 1964 με το «Πρόγραμμα Ανάλυσης» του Αριστείδη Βικέτου

Δύο τραγωδίες σημάδεψαν τον Ελληνισμό της Πόλης και των νησιών Ίμβρου και Τενέδου

πριν από 50 χρόνια. Η πρώτη, για την οποία γράψαμε πρόσφατα, ήταν οι απελάσεις των Ρωμιών από την Πόλη. Η δεύτερη ήταν ο αφελληνισμός των δύο νησιών. Στα δύο νησιά δεν εφαρμόστηκε ποτέ το άρθρο 14 της Συνθήκης της Λωζάνης, που προέβλεπε την τοπική αυτονομία τους. Έκτοτε, με κάποια χρονικά διαλείμματα, ξεκίνησε αργά και μεθοδικά, για να μετατραπεί σε βίαιο την κρίσιμη δεκαετία του 1960, ο εκτουρκισμός τους υπό συνθήκες «φρικιαστικές», όπως τις χαρακτήριζε σε απόρρητη έκθεσή του ο Αμερικανός καθηγητής του Πανεπιστημίου Κολούμπια James P.Shenton, από αυτοψία που διενήργησε στην Ίμβρο κατά τη διάρκεια

εμπιστευτικής αποστολής του. Αποκορύφωμα ήταν η περίοδος 1964-65, όταν η Άγκυρα, με «πρόσχημα» το Κυπριακό, έδιωξε από τα πατρογονικά τους εδάφη τους Ίμβριους και τους Τενέδιους και μετέφερε στα δύο νησιά Τούρκους από την Ανατολία.

ο αφελληνισμός των δύο νησιών, και ιδιαίτερα της Ίμβρου που αριθμούσε περίπου επτά χιλιάδες Έλληνες, ξεκίνησε με την απόφαση 35 (27 Μαΐου 1964) της υπηρεσίας Εθνικής Ασφάλειας της Τουρκίας, με την οποία μπήκε σε εφαρμογή το «Eritme Programi» ή «Πρόγραμμα Διάλυσης». Το Πρόγραμμα, που δεν ανακοινώθηκε επίσημα, επειδή αποτελούσε κατάφωρη παραβίαση της Συνθήκης της Λωζάνης, είχε τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

Τον εξαναγκασμό των Ελλήνων αυτοχθόνων κατοίκων της Ίμβρου και της Τενέδου να μεταναστεύσουν, μέσω των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων της γης, που οδήγησε σταδιακά στην ολοσχερή καταστροφή των πόρων επιβίωσής τους.

Την κατάργηση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας και του μειονοτικού εκπαιδευτικού συστήματος στα δυο νησιά.

Την «προσεκτική» επιλογή των δημοσίων υπαλλήλων που υπηρετούσαν στα δυο νησιά.

Την ανακαίνιση όλων των παλαιών Τουρκικών κτισμάτων και κατασκευή νέων, με στόχο την επιβολή της τουρκικής κουλτούρας.

Για την υλοποίηση του Προγράμματος τέθηκαν σε εφαρμογή μεταξύ άλλων:

- Η ίδρυση Ανοικτών Αγροτικών Φυλακών στο Σχοινούδι, το μεγαλύτερο χωριό της Ίμβρου και τη μεταφορά σε αυτές βαρυποινιτών από την Ανατολή, οι οποίοι επιδόθηκαν σε εγκληματικές πράξεις εις βάρος των Ελλήνων κατοίκων, με την ανοχή των τουρκικών Αρχών.

Σχοινούδι: Σπίτια «φαντάσματα» στο χωριό, που είχε τρεις χιλιάδες Έλληνες

- Η απαλλοτρίωση του 90% των καλλιεργήσιμων εδαφών στην Ίμβρο.
- Η ίδρυση συνοικισμών και χωριών Τούρκων εποίκων από τα βάθη της Ανατολίας στην Ίμβρο.
- Η δημιουργία τεχνητού υδατοφράκτη με σκοπό την σχεδόν ολοσχερή εξαφάνιση του μεγαλύτερου ελαιώνα της Ίμβρου, βασικής πηγής εισοδήματος των κατοίκων του χωριού Άγιοι Θεόδωροι, γενέτειρα του οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου.

Το χωριό Σχοινούδι γέμισε προκηρύξεις που έγραφαν: «Προσέξате, λίαν προσεχώς θα αρχίση η συμφορά. Φύγετε από την χώραν αυτήν», «Φθάνει. Εβαρύνθημεν να ακούωμεν τον ραδιοσταθμόν των Αθηνών. Σύντομα θα πάτε εκεί που αγαπάτε και δεν θα επιστρέψετε αχάριστοι σκύλοι, υποτακτικοί του Μακαρίου».

Κατά την περίοδο της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο οι Έλληνες της Ίμβρου και της Τενέδου υπέστησαν διώξεις, καταστροφές, προπηλακισμούς και τρομοκρατία, με αποκορύφωμα την οριστική εκκένωση του χωριού Κάστρο στην Ίμβρο από τους κατοίκους του.

Ένα στρέμμα της γης στην τιμή ενός αυγού!

Τον Γενάρη του 1975 η Άγκυρα πήρε νέα μέτρα, όπως:

- ▶ Ίδρυση αγροκτήματος τουρκικών κρατικών συμφερόντων στην Ίμβρο.
- ▶ Κλείσιμο των Ανοικτών Αγροτικών Φυλακών στο χωριό Σχοινούδι της Ίμβρου, αφού είχαν επιτελέσει το σκοπό της ύπαρξής τους, καθώς το είχαν εγκαταλείψει οι τρεις χιλιάδες Έλληνες κάτοικοι του.
- ▶ Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για τους Τούρκους εποίκους, με σκοπό την παράταση της διαμονής τους στο νησί και τη μόνιμη τελικά εγκατάστασή τους στις απαλλοτριωθείσες ελληνικές περιουσίες.
- ▶ Πλήρη εξόντωση της εναπομείνας, ισχυρής ακόμη, ελληνικής εμπορικής τάξης στην Ίμβρο και την Τένεδο.

Το τουρκικό “Πρόγραμμα Διάλυσης” των Ελλήνων στην Ίμβρο και την Τένεδο είχε ως αποτέλεσμα τη μαζική φυγή 6.500 Ιμβρίων και 2.500 περίπου Τενεδίων από τις πατρογονικές τους εστίες. υποχρεώθηκαν να πουλήσουν κάθε στρέμμα της γης τους στην τιμή ενός αυγού! Μετά τον διωγμό εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα, στην Αμερική, Αφρική και Ευρώπη.

Αποκαλυπτική για την τραγωδία της Ίμβρου είναι η ταινία του Τούρκου σκηνοθέτη Selim Evci, «Ruzgarlar» (Άνεμοι).

Από επτά χιλιάδες έμειναν 300...

Σήμερα ο μόνιμος πληθυσμός της Ίμβρου ανέρχεται σε περίπου 300 Έλληνες, στην πλειοψηφία άτομα τρίτης ηλικίας, και σε περίπου 9.000 Τούρκους εποίκους. Η αναλογία, πριν το 1964, ήταν περίπου 7.000 Έλληνες και 200 Τούρκοι. Στο μόνο σημείο της Ίμβρου που δεν κατοικούν Τούρκοι

είναι το ορεινό χωριό Αγρίδια. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 τα πράγματα άρχισαν να καλυτερεύουν για τους Ιμβρίους, αφού επιτρέπεται σε αυτούς που έφυγαν να επισκέπτονται το νησί στις μεγάλες γιορτές και το καλοκαίρι και σε κάποιους να επιστρέψουν. Τον περασμένο Σεπτέμβριο λειτούργησε για πρώτη φορά από το 1964 μειονοτικό σχολείο. Είναι το Δημοτικό του χωριού Άγιοι Θεόδωροι με πέντε μαθητές. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος έχει τονίσει

ότι «Η τουρκική κοινή γνώμη με τις περιορισμένες δυνατότητες εκείνης της εποχής, δεν έμαθε για τις αδικίες που υπέστησαν οι Ίμβριοι. Δεν έμαθε πώς τα χωριά μετατράπηκαν σε χωριά-φαντάσματα».

ο Ίμβριος γιατρός και λογοτέχνης Γιώργος Ξεινός, σημειώνει: «Σήμερα, οι Ίμβριοι έχουν στραμμένα τα μάτια στην πατρίδα τους αγωνιζόμενοι για τη διάσωση της φυσιογνωμίας της και τη δημιουργία ενός ειρηνικού μέλλοντος, που θα επιτρέψει στις επερχόμενες γενιές τη διαρκή και απρόσκοπτη σχέση μαζί της. Αυτό έκαναν πάντα, το ίδιο κάνουν και τώρα, περιβεβλημένοι την ιστορική μοναξιά τους, που ίσως να 'ναι και η διαχρονική τους μοίρα».

Γιαγιά Παρασκευή: Η 94χρονη γιαγιά Παρασκευή έζησε όλο το μαρτύριο της Ίμβρου. Η εγγονή της Βούλα είναι σήμερα διευθύντρια στο Δημοτικό Σχολείο.

Αιτήματα:

Τα σημαντικότερα αιτήματα των Ελλήνων της Ίμβρου και της Τενέδου προς την Τουρκία είναι:

1. Συμμετοχή της ελληνικής μειονότητας στη διοίκηση των νησιών, όπως προέβλεπε η Συνθήκη της Λωζάνης.
2. Αναγνώριση των περιουσιακών δικαιωμάτων στους Έλληνες ιδιοκτήτες στα δυο νησιά, καθώς και στους απογόνους τους.
3. Επιστροφή της γης που δεν χρησιμοποιήθηκε καθόλου μετά την απαλλοτρίωσή της, ή έπαψε να εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους απαλλοτριώθηκε στους Έλληνες αρχικούς ιδιοκτήτες της στα δυο νησιά.
4. Άρση της απαγόρευσης της ελληνικής μειονοτικής εκπαίδευσης και επιστροφή της κυριότητας των σχολικών κτηρίων στις ελληνικές κοινότητες της Ίμβρου και της Τενέδου.

Πηγή: Εφημερίδα «Ο Φιλελεύθερος της Κυριακής», Κυριακή 11 Μαΐου 2014, σελ. 19, Λευκωσία – Κύπρος.